

Dezerteri

Možda i zauvijek. Na kraju svakog ljeta Senko kaže da bi trebali sjesti u auto i zaletiti se do Dubrovnika ili Splita, *možda i zauvijek*, ali nikad to ne učinimo. Iz nekog razloga ne. Imamo auto, imamo vremena, ali čekamo. Čekamo da odu turisti, da se očiste ceste, čekamo najbolje more, čekamo lignje, a onda je gotovo. Prvog devetog odlazi Tica, a petnaestog Dinko i Njok. Studenti. Onda ostajemo sami, sjedimo i ubijamo se kod Marende. Onda Senko šuti i po rukama okreće ključeve od auta kao da bi nekome najradije okrenuo vratom.

– Dezerteri. – kažem da mu bude lakše – Sve bi ih trebalo na prijeki sud.

I tako. Vrijeme prolazi, Senko šuti. Možda mu je malo lakše, a možda i nije. U svakom slučaju, dezerteri su već dovoljno daleko da im možemo staviti soli na rep. Tako znamo da je došla jesen. Pijemo, igramo bilijar, pušimo. Kod Marende gori televizija, ali bez tona.

– Pojačaj. – kažem, ali Marenda se ne okreće.

– Pojačaj. – kaže Senko i Marenda pojačava.

Ako išta zna, Senko zna natjerati ljude da ga slušaju. Zna natjerati ljude da se prestraše ili ga pošalju u kurac. A onda ih zna natjerati da ga slušaju. Još bolje.

Sve osim Lucije.

Kezim se.

– Koji ti je kurac? – pita Senko.

Teško je to izmjeriti. Ja sam viši i krupniji, ali Senko je nabijen, brz, i jači na neki očit, muški način. Šake su mu velike, a koža na njima tamna i izranjavana, kao da je barem trostruko starija od njega. Dlačice na rukama su mu spaljene, a na lijevoj se crveni velika ružna opekotina. Od jučer.

– Šta je? – pita.

– Ništa. – kažem i prestajem se smijati.

Pred Senkom se ne valja smijati. Ne valja spominjati Luciju; još danas, sutra, ovaj tjedan, možda i zauvijek. Jer to je tako i dogodilo se. Sestra mu je, a sinoć je otišla bez pozdrava, kao da se nikada neće vratiti. Sinoć, nakon požara. Samo je uhvatila onoga svoga za ruku i ugurala ga u auto. Stajao sam tamo i mahnuo joj, svi su vidjeli, ali ne. Lucija ništa. Ni a ni be. Otišla je i pustila mater da plače i trese se kao da ju je netko navio pa se više ne da zaustaviti. Plače i plače. Da je bilo popodne i vatru bi ugasila koliko je plakala. A sve zbog Senka. Zbog Senka, Lucije i onog njenog zagrebačkog jebača. Možda malo i zbog mene, ako me se sjetila, iako mislim da nije. I tako. Sada imamo problem, imamo još jednog dezertera, dezertera koji je Senkova sestra, i jednog materinog sina koji spava kod mene. Senko se zbog toga grize iako bi prije umro nego priznao, a meni i Marendi još neko vrijeme nije pametno ne pojačavati televizor i smijati se. To su ta nesretna djetinjstva koja su uvijek nesretna na svoj način, i slična napušena sranja kakva zna govoriti Njok.

Marenda se nakašlja. Tako je uvijek kad hoće motati i pričati u isto vrijeme.

– Može bit svašta. – kaže – Može bit da su ga uvalili ili da nisu, da ga je podmetnija, ili nije, da samo lažu i mažu da napune novine... – prstom kupi posljednje mrvice sa šanka i dovršava joint – Ne bi bilo prvi put. Oni napune novine, a novine napune nas.

– Koga? – pitam.

– Nas, tebe, mene...

– Koga su uhvatili? – Marenda zna više od prvog dnevnika, ali je baš zbog toga od njega ponekad nemoguće dobiti informaciju.

– Malog. Onog šta je podmetnija požar. – kaže.

Marenda kvrca upaljačem. Ni Senko ni ja ne progovaramo. Senko zato jer je u kurcu, ja jer ga

gledam ispod oka i čekam.

– Na. – kaže Marena i preko šanka mi dodaje dim. – Za jesen.

– Mmmmm. – uvlačim duboko, držim što dulje mogu, zamišljam da sam gnjurac, ronim, ronim i izdišem baš kad pomislim da će mi prsnuti pluća – Da stanu požari.

A sad, dok žiža nije kod njega, trebalo bi reći riječ dvije o tim požarima. Marena više ne mota pa ni ne kašlje. Kaže. Prvo: požari se podmeću ili nastaju. Drugo: nastaju a) iz osobnih ili b) iz viših razloga. U osobne spadaju bolest, što je najniži i najžalosniji oblik, i mržnja ili zavist koji su viši i složeniji. U više spadaju slučaj, vrućine i politika. Ovo je lito gorilo u Hrvatskoj, ostatku Evrope i Americi, a sve zbog Srba i Slobe.

Ljudi pričaju i istina je: Marena je trebao studirati. Studirati, studirati i studirati. Ali onda bi bio u Zagrebu i dezertirao svake jeseni. Ovako je bolje. S nama je, gleda u televizor i sliježe ramenima.

– Ili nova teorija: zašto ljudi podmeću požare? – usisava dim i vrti glavom kao da se baš sad sjetio nečeg genijalnog, nečega što mu je dosada samo božjim čudom izmicalo – Jer su pokvareni, bolesni ili Srbi – ili zato što im se jednostavno ne da radit... Dođe rat, ne ideš u polje, masline te zaborave, naraste drača, pa ako oćeš do njih, možeš krčit ili zapalit... I ljudi zapale. Šta će se zajebavat.

Donosi pivo i sjeda do nas.

– Jedino ne znam ko je zapalija onaj naš, od jučer. – namiguje nam – Onaj šta je počea kod oficiruše.

Pametan je taj Marena. Sve zna. I tko i gdje i kako. Kod oficiruše. Oficiruša je koštela na koju smo se kao mulci verali gledati oficirovu ženu dok se tušira i kuhinjskom spužvom utrljava pjenu u ono svoje crno čudo između nogu. Zeleno-žutom kuhinjskom spužvom, a možda i *Čarlijem*, kako se kleo Tica. Koštela koju je netko prozvao “oficiruša”, valjda zato

jer su obje bile onako neuredne i obrasle, i što jedna bez druge za nikoga skoro da i nisu postojale. A baš zbog toga što nisu postojale, prvo je otišla jedna, a za njom sinoć i druga. Sinoć je otišla i oficirova kuća pa sada, eto, ni jedne više nema. Sljedećih pedeset godina, ili sto, ako je sreće možda i zauvijek.

– Nije zbog oficiruše – dodaje Marenda – nego će popizdit Rino Markulin, jer je i njemu izgorilo.

A nije zbog Markulina, nego zbog matere, i sestre, i zbog svega onog sinoć, što nas ledi Senkov promukli glas.

– Boli me kurac za Rina. Ko mu je kriv kad ga nema. – kaže.

I kaže:

– Da je osta, ne bi mu izgorilo. Neću mu ja gasit isprid kuće.

Mi sjedimo i gledamo ga u usta kao da mu otamo ne viri ljuta Marendina žiža nego lizalica, a onda, valjda zato što je prošlog ljeta jebo Markulinovu sestru iz Australije, Marenda kaže

– Gasili smo, gasili.

I kaže:

– I ja, i ti, i ovaj ovdi, i onaj Lucijin purger šta ste ga sinoć...

Hoće dodati još nešto, ali se zaustavlja na vrijeme.

– Gasili i ugasili, al je bilo gadno.

I bilo je gadno, a moglo je biti i gadnije, za Marendu. Ako znaš Senka, a znaš ga. Ako znaš što mu se okreće u glavi kad ovako šuti, ne puši, ne pije i onim ručerdama prelazi preko stola kao da ne zna što bi s njima. Ako ga znaš, a znaš ga, izbjegavaš mu oči i gledaš u stol po kojem se tragovi njegovih prstiju najprije povlače kao čopor puževa balavaca, a onda uvlače u sebe, hlape i nestaju. Dim se gasi u pepeljari. Marenda nestaje iza šanka. Ja uzimam pivu i

odlazim do flipera.

– Uključi – dobacujem Marendi, tek toliko da nešto kažem.

Ali Marenda ne odgovara.

– Marenda, uključi, nemoj jebat. – kažem.

– Pet kuna. – kaže on. – Kad svi mogu plaćat, možeš i ti.

Oči mu svijetle, a kosa pada preko čela pa s onim obrvama i onim kvrgavim nosom izgleda kao jebeni Indijanac.

– Marenda... – Glavom pokazujem prema Senku, koji žmiri i rukama pokušava premjeriti stol

– daj...

Ali već znam što će se dogoditi. Senko je takav i ja sam takav. Takav je i Marenda, a to je isto kao da kažeš da je i tovar takav.

Najprije će pitat za Lucijinog purgera.

– Koji si kurac mora zajebavat malog?

Evo.

Onda će biti tvrdoglav, tvrdoglav i tvrdoglav, kao uvijek kad se napuši i kad mu se čini da je svijet u opasnosti.

– Roni bolje od tebe, pliva bolje od tebe, buće igra bolje od tebe, i briškulu, i pije bolje, i lipši je od tebe, i pametniji i može stoput bit purger i doktorsko dite, a ti se moš jebat – uvijek će bit bolji od tebe!

To već boli. To za briškulu.

– I?

Ali treba stisnut pa se nasmijat Marendi i pustit ga da pukne, popizdi i izvuče se iza onog svog šanka.

– I šta, blento?

Takav je Marena, kratak i predvidiv ko šetnja rivom. Maše rukama, urla, a onda samo treba početi brojati.

Dok nabrojiš do tri pitat će za požar, ko da mu je ona koštela bila ćaćina i ko da je njegova kuća izgorila, a ne Markulinova.

– I pizda ti materina, šta si ima palit?

Dok nabrojiš do pet spomenuti će Senka...

– Vas dva debila, mogli smo svi izgorit zbog vas...

A do sedam će bar jednom spomenuti Luciju i to će biti kraj.

Nikada neću shvatiti ljudi dinamit u Senkovim rukama. Stvari se događaju nevjerojatnom brzinom, a opet nekako usporeno, kao da ti ih netko pred očima mijenja sličicu po sličicu. Recimo: Pivo je na fliperu. Marena je na podu. Senko je na Marendi. A ruke su mu oko Marendina vrata. Marendina indijanska kosa mrlja se preko lica, a iz kvrgavog mu nosa curi krv. Senkove oguljene šake dižu se i spuštaju i sve je to nekako istovremeno i odvojeno i povezano, iako je teško reći i shvatiti kako. Kao jučer i danas. Senko, ja i onaj Lucijin purger. Na leđima nam brentače, a mi pumpamo kao ljudi, udaramo po onoj Markulinovoj kući sve dok iz nje ne istjeramo i posljednju iskricu vatre. Lomimo se, vičemo, sjedimo i pijemo pivo naslonjeni na zid prazne trokatnice kojoj se vatra zaustavila pred vratima, kao da se u tako finu kuću nije usudila ući bez kucanja. Šutimo kad iz bora povrh naselja sukne zadnja zapaljena šiška i mi je pratimo kako leti i nestaje u sumraku kao čik kada ga s kraja baciš u more. Netko kaže *lipo je* i opečenom rukom prati titravi užareni luk. Netko kaže *istina* i istina je. Istina. Onda dolazi Lucija, smije se, uzima ga za ruku, i njih dvoje odlaze. Senko i ja ležimo i pijemo i šutimo i ja ga pitam: Draži ti je samo zato što studira ili zato što misliš da je bolji? Senko gleda u ono što je ostalo od oficirove kuće i ne da da mu vidim lice. Lice

njegove matere. I ti si studira, kaže. Kurac san studira, kažem. *Kurac san studira*. Senko šuti. Šuti jer nema što reći i jer zna da nisam dezertter i da bi bez mene kod Marende sjedio sam, i pio sam, ako bi Marende uopće i bilo.

Idemo, kažem.

To su te slike: sporo, sporo, i brzo, kao na filmu. Uvala u kojoj ih vidimo kako izlaze iz mora, u kojoj ih gledamo kako se ljube, u kojoj gledamo kako se prevrću po oblutku, na mjesecini koja otkriva sve i zbog koje čovjek popizdi i napravi stvari koje možda ne bi htio napraviti. Možda. Skidamo cipele i ostavljamo ih pod borom. Trčimo i noge nam tonu u žalo. Čuju nas. On se diže i čeka, poguren. Skačem na njega i padamo. Vičem dok je na meni, dok me tuče, a kurac mu mlati po mojim prsima. Dolazi Senko i skida ga, udara u glavu, najprije šakom, a onda, dok leži, nogama. Više nema materino lice. Ideš ća, kaže. Tako bi otiša i iz Hrvatske da možeš, mater ti jebem dezertersku. Kaže. Zbog takvih smo u ovakvom kurcu, pizda ti materina zagrebačka. Lucija ga hvata za ruku, gola je, na vrat je navukla majicu ali ne do kraja i male sise joj se tresu dok ga pokušava maknuti sa njega. Ne ide. Jebem ti mater zagrebačku da ti jebem. Ležim i plačem. Plačem ne znam zašto. Plačem jer je gledam i ona to osjeća, jer se okreće i na lici joj vidim da me mrzi, da me više nikada neće voljeti, da ne želi zaplakati, a plače, i da je taj plač posljednja stvar na svijetu koju dijelimo.

Tako je to bilo. Senko se diže s Marende i Marenda se diže s poda. Ja odlazim iza šanka i točim tri travarice.

– Samo više nemojte o tome.

Takva smo mi ekipa.